

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

Pr. 145/19.04.22
CEM

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 062-2628 din 6 mai 2022

La nr. 145 din 19.04.2022

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la acordarea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova bunurilor întreprinderii "Barza Albă" Societate pe Acțiuni.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Iulian RUSU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>1094</u>		
" <u>10</u> "	<u>05</u>	20 <u>22</u>
Ora		

1. The first part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee. The names are listed in alphabetical order, and the addresses are listed below each name. The list includes names such as Mr. J. H. Smith, Mr. J. B. Jones, and Mr. W. C. Brown, among others.

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/7931 din 05.05.2022

la proiectul de lege cu privire la acordarea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova bunurilor întreprinderii "Barza Albă" Societate pe Acțiuni

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este acordarea statutului de

obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova, bunurilor întreprinderii "Barza Albă" Societate pe Acțiuni.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul "Barza Albă" SA, care vor beneficia de statutul de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova și va deveni, în virtutea legii, titular al mărcii „Belii Aist”- „Barza Albă”, fapt care nu este în detrimentul interesului public (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- denumirea autorului proiectului actului normativ (elaborat de către un deputat în Parlamentul Republicii Moldova);
- condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ (autorul a reflectat minuțios valoarea istorică a "Barza Albă" SA în calitate de producător de divin și dificultățile întâmpinate de către entitate pe parcurs);
- descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene (nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene);
- principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi (atribuirea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova, bunurilor întreprinderii "Barza Albă" Societate pe Acțiuni și reîntoarcerea mărcii „Belii Aist”- „Barza Albă” pentru S.A. "Barza Albă");
- modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare (Potrivit autorului: "Proiectul prevede operarea modificărilor: - la anexa din Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice și Hotărârea Guvernului nr. 945 din 20 august 2007 cu modificările ulterioare; - Hotărârea Guvernului - 975/15.08.2016 Hotărâre privind gestionarea mărcilor proprietate a statului pentru producția alcoolică). În acest context, se remarcă faptul că prevederile proiectului nu prevăd expres un amendament ce vizează Anexa parte integrantă a Legii nr.121-XVI din 04 mai 2007, stabilind în sarcina Guvernului revizuirea actelor sale normative și acțiuni ce vizează delimitarea bunurilor cărora li se atribuie statut de obiect al patrimoniului cultural-național, stabilirea hotarelor „Barza Albă” S.A., cu perfectarea și eliberarea pentru „Barza Albă” S.A. a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, transmiterea mărcii. Aspectul în cauză a fost analizat suplimentar în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”. Potrivit notei de argumentare a proiectului, implementarea proiectului nu implică cheltuieli financiare publice. Cheltuielile ce țin de acordarea

statutului de obiect al patrimoniului cultural -național al Republicii Moldova a bunurilor Întreprinderii „Barza Albă” Societate pe Acțiuni vor fi acoperite de Întreprinderea „Barza Albă” Societate pe acțiuni.

Coroborat cu concluziile analizei compartimentului I.5.1. al prezentului raport de expertiză anticorupție, se remarcă faptul că nota de argumentare a fost structurată potrivit exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) și Anexei nr.1 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

Prevederile proiectului nu conțin un amendament corespunzător la prevederile Legii nr.121-XVI din 04 mai 2007, fapt care poate condiționa un conflict al normelor de drept la etapa implementării acestora și riscuri de corupție aferente procesului reglementat. Aspectele date au fost analizate suplimentar în conținutul compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, vizează activitatea entităților publice/agenților publici (Agenția Proprietății Publice, Agenția Servicii Publice, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală), responsabili de implementarea *Dispozițiilor finale* a proiectului, sub aspectul delimitării bunurilor cărora li se atribuie statut de obiect al patrimoniului cultural-național, stabilirii hotarelor „Barza Albă” S.A., perfectarea și eliberarea pentru „Barza Albă” S.A. a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, transmiterea mărcii.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Cu titlul de obiecție generală la prevederile proiectului

Obiecții:

În virtutea prevederilor art.13 alin.(1) lit.b) al Legii privind administrarea și deetatzarea proprietății publice nr.121-XVI din 04 mai 2007, *obiectivele care fac parte din patrimoniul cultural național*, înscrise în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, *constituie bunuri nepasibile de privatizare*, care în mod indispensabil urmează să se regăsească în Lista bunurilor nepasibile de privatizare, prezentată în anexă, face parte integrantă a Legii prenotate (similar pozițiilor 2, 16 care listează, în aceeași ordine de idei S.A. "Combinatul de Vinuri "Cricova" și Î.S. "Combinatul de Vinuri de Calitate "Mileștii Mici").

În conformitate cu prevederile art.22 alin.(11), lit.b) al Legii nr.121-XVI din 04 mai 2007: *"Nu pot fi obiect al privatizării: b) bunurile imobile care constituie patrimoniu cultural național, cu excepția celor permise pentru vânzare/cumpărare în conformitate cu legislația;"*.

Totodată, se remarcă faptul că potrivit art.27 alin.(1) al Legii nr.121-XVI din 04 mai 2007: *"Întreprinderile de stat /municipale, societățile comerciale cu capital public sau public-privat, alte bunuri proprietate publică neincluse în lista bunurilor nepasibile de privatizare pot fi privatizate după ce vor fi înscrise în lista bunurilor supuse privatizării, aprobată de Guvern sau de autoritatea administrației publice locale"*.

Subsidiar, se accentuează faptul că S.A. "Barza Albă" se regăsește în Lista bunurilor proprietate de stat supuse privatizării (Anexă la Hotărârea Guvernului nr.945 din 20.08.2007 cu privire la măsurile de realizare a Legii nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice.

Recomandări:

În contextul celor expuse supra, întru excluderea riscurilor aferente concurenței normelor de drept și privatizarea bunurilor ce constituie obiect al prezentului proiect (ulterior acordării acestora statut de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova), se recomandă autorului elaborarea și adoptarea concomitentă a unui amendament corespunzător la Legea nr.121-XVI din 04 mai 2007.

Factori de risc:

- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este acordarea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova, bunurilor întreprinderii "Barza Albă" Societate pe Acțiuni.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b)-e) al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost structurată potrivit exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) și Anexei nr.1 al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

Prevederile proiectului promovează interesul ÎS "Barza Albă" Societate pe Acțiuni, care vor beneficia de statutul de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova și va deveni, în virtutea legii, titular al mărcii „Belii Aist”- „Barza Albă”, fapt care nu este în detrimentul interesului public (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017.

Totodată, întru excluderea riscurilor aferente concurenței normelor de drept și privatizarea bunurilor ce constituie obiect al prezentului proiect (ulterior acordării acestora statut de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova), se recomandă autorului elaborarea și adoptarea concomitentă a unui amendament corespunzător la Legea nr.121-XVI din 04 mai 2007.

05.05.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL, Inspector superior

